

СТАНОВИЩЕ

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен
«доктор» по научната специалност «Славянски езици» (руски език),
професионално направление 2.1. Филология

ОСОБЕНОСТИ НА ФУНКЦИОНАЛНИЯ СТИЛ В РУСКАТА И БЪЛГАРСКАТА ДЕЛОВА ДОКУМЕНТАЦИЯ (АКТОВЕ ЗА ГРАЖДАНСКО СЪСТОЯНИЕ)

Автор: Дмитро Петрович Гергинов – редовен докторант по Професионално
направление «Филология», Специалност «Славянски езици» (Руски език),
Югозападен университет «Неофит Рилски»

Научен ръководител: доц. д-р Дорка Иванова Колчева

ОТ: доц. д-р Димитрина Спасова Лесневская, катедра «Чужди езици и
приложна лингвистика», факултет «Международна икономика и политика»,
Университет за национално и световно стопанство – София.

Дисертационният труд се състои от увод, четири глави, заключение,
литература, речници, нормативни документи, интернет източници и
приложения – общо 226 стр. Литературата е богато представена, като
включва трудове на известни български, руски и западни езиковеди-
стилисти.

В Увода (4 – 16 стр.) са посочени актуалността на темата, обектът,
предметът, целите, задачите, тезата, методологията, структурата на
изследването, неговото практическо значение. **Актуалността** е добре

обоснована, **обект** на изследването са 3 документа: Свидетелство о рождении / Удостоверение за раждане, Свидетелство о заключении брака / Удостоверение за сключен граждански брак и Свидетелство о смерти / Препис-извлечение от акт за смърт като аналогични документи в Руската федерация и в Република България. **Предмет** на изследването са езиковите характеристики на тези документи, описание, анализ и сравнение на руските и българските еквивалентни образци. **Целите и задачите** включват преглед на теоретичните разработки по темата, преглед на законовата уредба по издаване на изследваните документи, езиков съпоставителен анализ на документите. В **тезата** на изследването е отбелязано очаквана «лексикална и синтактична близост» на руските и българските документи, като се подчертава различието в типологията на руския синтетичен и българския аналитичен езици, което дава своето отражение в езиковите характеристики на документите.

Първата теоретична глава «Стил – функционален стил. Стилистика – функционална стилистика» (17 – 88 стр.) е посветена на понятията *стил*, *стилистика*, *функционален стил*, *функционална стилистика*, *официално-делови стил*. Разглеждат се подробно известни школи, коментират се, като се сравняват и съпоставят, разнообразни понятия и съждения. Положителен и приносен момент е задълбоченият анализ на стилистиката в руската и българската лингвистични традиции в синхронен и диахронен план. Авторът изказва мнение, че задължителните актове за гражданско състояние, които са обект на дисертационното изследване (Удостоверение за раждане, Удостоверение за сключен граждански брак и Акт за смърт), формират отделен жанр в рамките на административно-канцеларския подстил, който назовава условно «безсрочни документи».

Във **втората глава «Актове и свидетелства за гражданско състояние в Руската федерация»** (88 –113 стр.) подробно се разглеждат горепосочените руски документи – обща характеристика, техническо и графично оформление, езикови характеристики.

Третата глава «Актове и удостоверения за гражданско състояние в Република България» (114 – 143 стр.) са разгледани подробно аналогичните български документи. Авторът установява некоректно изречение в българския документ «Удостоверение за раждане» (стр. 143).

В **четвъртата глава «Сравнение на разглежданите документи»** (144 – 163 стр.) се сравнява и съпоставя законовата база на анализирания руски и български нормативни документи. Съпоставено е техническото и графично оформление на документите, тяхната структура и реквизити. Сравняват се руските и българските езикови шаблони, характерни за тези документи. Разглеждат се професионалната терминология, типичната лексика за деловия стил, номинативният характер на изложението. В отделен раздел 4.2. се анализират «свързаните документи»: дубликатите на «безсрочните документи», а така също документите за самоличност (паспорт в Руската Федерация и лична карта в Република България), руското временно удостоверение на личността, документите при смяна на фамилното име, различните формуляри при прекратяване на брака, смяна на личното име, заявлението за припознаване. Всичките тези документи са богато онагледени в приложението, което се състои от 34 оригинални документи – фотоснимки.

В **Заклучението** (164 – 172 стр.) се изтъква значението на функционалната стилистика за лингводидактиката. Правят се изводи за стиловата своеобразност и стиловите маркери на анализирания документи на руски и български езици, като се акцентира на тяхната езикова близост и наличието на различия. В отделен раздел 5.2. се посочват установените

проблеми при оформянето на документите, като се предлагат възможности за разрешаването им и препоръки при превода. Коментират се затрудненията за преводача: различната последователност на предаване на информацията в руските и българските документи, различното изписване на датите и имената.

Следват «Литература по изследваната тема» (173 – 179 стр.), «Речници» (179 – 180 стр.), «Нормативни документи» (180 – 181 стр.), «Интернет източници» (181 стр.), «Приложения» (183 – 226 стр.).

НАУЧНИ И НАУЧНО-ПРИЛОЖНИ ПРИНОСИ

Считам, че задачите, които си е поставила авторът, са изпълнени. Дисертационният труд представлява първо изследване на руските и българските актове за гражданско състояние в съпоставителен план.

За първи път се дава цялостна текстова характеристика на горепосочените нормативни актове на руски и български езици в съпоставителен план.

Разработката представлява теоретичен модел за преподаване на специализиран превод в областта на документалистиката, богато онагледен и с интересни коментари от правов, юридически и езиковедски характер.

Направена е цялостна характеристика на стилистиката и функционалната стилистика (в това число на българските постижения в тази област).

Дават се ценни препоръки за професионалните преводачи на документи.

АВТОРЕФЕРАТ

Авторефератът в обем от 40 стр. представя в синтезиран вид научното изследване. В Списъка на публикациите по темата на дисертацията са заявени 3 публикации. Заявена е още една публикация, а също и два доклада, изнесени на семинар и филологически четения.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Като заключение отбелязвам несъмнената актуалност и ползата в теоретичен и практичен план на подобни изследвания, в частност разглеждания дисертационен труд. Събран е голям и интересен материал, интерпретиран в жив и увлекателен стил.

Считам, че дисертационният труд на Дмитро Гергинов утвърждава и развива българските научни постижения в областта на стилистиката, документалистиката и превода.

Въз основа на всичко, казано дотук в моето становище, убедено препоръчвам на Дмитро Гергинов да се присъди образователната и научната степен «доктор».

София, 12.11.2017 г.

доц. д-р Димитрина Лесневская